

สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

THE OPERATION OF AN EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN THE SOUTHERN ANDAMAN PROVINCIAL CLUSTER

เต็มศิริ สองเมือง^{1,*} วิชัย นภาพงส์² เกสรี ลัดเลีย³ และ โอภาส เกาไศยาภรณ์²

Temsiri Songmueang^{1,*}, Wichai Napapong², Kessaree Ladlia³ and Ophat Kaosaiyaporn²

¹สาขาวิชาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา 84000

²ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา 84000

³สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา 85000

¹Program in Educational Leadership and Innovation, Faculty of Education, Prince of Songkla University, Songkla 84000, Thailand

²Department of Educational Technology, Faculty of Education, Prince of Songkla University, Songkla 84000, Thailand

³Program in Early childhood Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Yala 85000, Thailand

*Corresponding author: Email: unsurana93@gmail.com

รับบทความ 12 มีนาคม 2563 แก้ไขบทความ 21 พฤษภาคม 2563 ตอบรับบทความ 2 มิถุนายน 2563 เผยแพร่บทความ เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตัวแปรขนาด ประเภท และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา ระนอง ตรัง และสตูล จำนวน 243 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 487 คน ขอบเขตเนื้อหาภายใต้การประยุกต์ 2 หลักทฤษฎี คือ 1) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) องค์กรแห่งการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยค่า F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดลองแบบ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 1) มีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ และการประเมินกลยุทธ์ และ 2) สภาพการดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) การพัฒนาการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในองค์กร ผลการดำเนินงาน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ประกอบด้วย การสร้างและสานวิสัยทัศน์องค์กร ระบบการเรียนรู้ และการติดตามและการประเมินผลการทำงาน 2.2) การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ประกอบด้วย การถ่ายทอดความรู้ การจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร การทำงานเป็นทีม และการสร้างเครือข่ายการทำงาน และ 3) การเปรียบเทียบตัวแปรต่อสภาพการดำเนินงาน พบว่า 3.1) สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความแตกต่างกันตามตัวแปรขนาด และประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (sig = .000) และสภาพการดำเนินงานไม่มีความแตกต่างกันตามตัวแปรสังกัดที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สภาพการดำเนินงาน, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The purposes of this quantitative research were to: 1) examine the operational conditions of the strategic management of the early childhood development centers (ECDCs), 2) explore the operational conditions based on Learning Organization of the ECDCs, 3) compare the operational conditions of the ECDCs, classified by sizes, types, and clusters of the ECDCs. The samples were representatives of administrators of the Local Administrative Organizations (LAOs), directors of the education division of the LAOs, heads of the ECDCs, teachers, committee members of the LAOs in the Southern Andaman Provincial Cluster, including Phuket, Krabi, Phang Nga, Ranong, Trang and Satun, yielding a total of 243 centers and 487 informants. The content scope was based on two theoretical principles: 1) Strategic Management and 2) Learning Organization. The research instrument was a set of questionnaires with a five-point scale, which was divided into two parts. The first part was regarding general information of respondents, and the second part was a questionnaire about the operations of the ECDCs, with a reliability of 0.97. The statistics for data collection were mean and standard deviation, t-test, F-test (One-Way ANOVA), and Least Significant Difference (LSD).

The results revealed that the operational conditions included: 1) Strategic Management consisted of environmental analysis process, strategic formulation, strategic implementation, strategic control, strategic evaluation. The operational conditions as a whole were at a high level ($\bar{X} = 3.89$), and 2) Operational conditions based on Learning Organization included: (2.1) The development of learning being leaders in organizations consisted of creating and sustaining the organizational vision, learning system, and task monitoring and evaluation. The operational conditions as a whole were at a high level ($\bar{X} = 3.89$), (2.2) Team Learning consisted of knowledge transfer, storing and disseminating knowledge, team learning, teamwork, and creating a networking. The operational conditions as a whole were at a high level ($\bar{X} = 3.77$). The comparison of variables toward operational conditions revealed that: 3.1) the operational conditions were different in terms of sizes and types at the level of .05 (sig = .000), and the operational conditions showed no differences in terms of clusters at the level of .05.

Keywords: Operational Conditions, Early Childhood Development Centers, Local Administrative Organizations

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยถือเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนที่ยั่งยืนของโลก เด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่มีการพัฒนาทางสมองและการเรียนรู้ในอัตราที่สูงที่สุด การเติบโตและพัฒนาการของสมองคือรากฐานของการเรียนรู้ในวัยต่อมา เป้าหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ จากรายงานขององค์การยูเนสโก (2014) ระบุว่า ในหลายภูมิภาคของโลกยังมีช่องว่างการเข้าเรียนของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มร่ำรวยที่สุดกับกลุ่มยากจนที่สุดซึ่งมีความแตกต่างที่ชัดเจน โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 เป็นต้นมา พบว่า ภาคเอกชนรับผิดชอบในการจัดการดูแลการศึกษาปฐมวัยสูงถึง 33% และสูงถึง 71% ในกลุ่มรัฐอาหรับ ซึ่งค่าเล่าเรียนในโรงเรียนเอกชนคือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาปฐมวัย ทำให้เด็กจำนวนหนึ่งไม่สามารถเข้าสู่อุปการศึกษได้เพราะความด้อยโอกาสอันเนื่องจากการมีรายได้ต่ำสำหรับประเทศไทย พบว่า อัตราการเข้าเรียนระดับปฐมวัยได้เพิ่มขึ้นอย่างมากในทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย โดยเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2543 กับปี พ.ศ. 2553 พบว่า ในปี พ.ศ. 2543 มีเพียงบางอำเภอเท่านั้นที่มีอัตราการเข้าเรียนในช่วงอายุ 4-5 ปี มากกว่าร้อยละ 90 ในขณะที่ใน พ.ศ. 2553 พบว่า แทบทุกอำเภอมีอัตราการเข้าเรียนสูงกว่าร้อยละ 95 ยกเว้นพื้นที่ตะเข็บชายแดนประเทศพม่า สำหรับการศึกษาในประเทศไทยแล้วไม่ได้มีปัญหาเรื่องโอกาสในการเข้าศึกษาเนื่องจากมีอัตราการเข้าศึกษาในระดับที่สูง (สำนักสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 22) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ตามมาตรา 16 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและภารกิจในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นและชุมชน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจุบันจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งสิ้นจำนวน 19,181 แห่ง มีเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี จำนวน 889,432 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563, ระบบสารสนเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) จากบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา

ปฐมวัย ส่งผลให้โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในช่วงวัยที่สำคัญของเยาวชนในประเทศไทยมีอัตราที่สูง ดังนั้น ประเทศไทยจึงไม่มีปัญหาเรื่องโอกาสการเข้าถึงการศึกษาในระดับปฐมวัย แต่ไทยควรที่จะต้องให้ความสนใจกับเรื่องคุณภาพของการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 22)

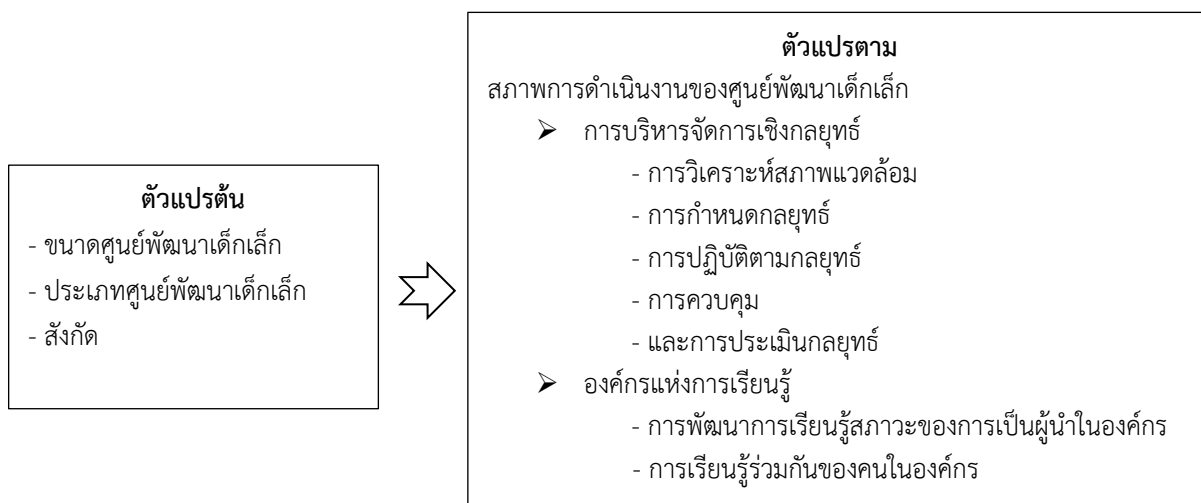
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมามีการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ไม่มีการวางนโยบายด้านการศึกษา บุคลากรด้านการศึกษาไม่เพียงพอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่งยังขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ยังมีการแทรกแซงหรือการหาผลประโยชน์จากการศึกษา เช่นเดียวกับ ทานตะวัน ใจเอื้อ ชัยยนต์ เพาพาน และ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน (2560) ได้นำเสนอผลการศึกษาไว้ว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่งมีปัญหาด้านครูผู้สอน หลายองค์กรที่ยังใช้อัตราการจัดจ้างเหมาผู้ดูแลเด็ก หรือประสบปัญหาในการจัดประสบการณ์ ซึ่งยังพบว่ามีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียนด้วยวิธีการเดิม ๆ ที่ไม่ได้มุ่งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ด้วยตัวเอง และยังไม่ได้จัดประสบการณ์ที่เสริมทักษะด้านการคิด หรือการส่งเสริมให้เด็กมีความเป็นเลิศ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557, หน้า 10)

จากสภาพปัญหาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนำแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ดังเช่นที่ บุซกร เชียวจินดา กานต์ (2556) ได้ให้นิยาม การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า คือ การดำเนินการโดยการกำหนดจุดหมายของหน่วยงานให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการวางแผนดำเนินการได้มาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร จะเป็นแนวทางช่วยให้ผู้บริหารประเมินและตัดสินใจตามหน้าที่ในการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน ซึ่งต้องมีขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กร การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมประเมินผลการดำเนินงานที่ช่วยให้การบริหารงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในองค์การมีความสัมพันธ์กับการวางแผนกลยุทธ์ ดังเช่น ธงชัย ทองมา และธีรวัฒน์ จันทิก (2558, หน้า 597) ระบุว่า องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารจัดการองค์การในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อให้องค์การพร้อมต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้้องค์การต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยต้องพัฒนาองค์การให้มีความพร้อมในการเรียนรู้มากที่สุด นั่นคือการพัฒนาให้องค์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และ Marquardt (1996, p. 19) ซึ่งระบุว่าองค์การที่ทุกคนในองค์การจะต้องเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้อย่างมีพลังแล้วปรับเปลี่ยนตัวเองอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาให้ดีขึ้นเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ การจัดการกับความรู้ และการใช้ความรู้เพื่อความสำเร็จขององค์การ และองค์การนั้นจะต้องเสริมสร้างพลังให้กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามขนาด ประเภท สังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยวิธีเชิงปริมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ประธานกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ตรัง ภูเก็ต พังงา ระนอง และสตูล จำนวน 564 ศูนย์ (ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ประธานกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 811 คน จำนวน 234 ศูนย์ ซึ่งได้จากการคำนวณหาขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Robert V.Krejcie and Eayrle W.Morgan, 1970, pp. 608-609) ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ด้วยการสุ่มเลือกจังหวัด ทั้ง 6 จังหวัด และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดโดยเปรียบเทียบสัดส่วนจากขนาดกลุ่มประชากร สุ่มเลือกอำเภอ จำนวน 18 อำเภอ ได้จากการเทียบร้อยละจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร ที่ร้อยละ 41.49 และสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากอำเภอที่สุ่มในขั้นตอนแรก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตอนที่ 2 สอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นที่ครอบคลุมประเด็นการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะทั่วไป

การตรวจสอบหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) การตรวจสอบให้ความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
- 2) ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย การบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน แก้ไขตามคำแนะนำ
- 3) ทดลองแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)

วิธีรวบรวมข้อมูล

- 1) ขอบหนังสือจากภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล (เก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2562)

2) จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง 234 แห่ง ๆ ละ 3 ฉบับ โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์ โดยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา และ 2) ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ประธานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 811 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 487 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 60 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. ค่าสถิติวิเคราะห์ Independent Samples t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน จำแนกตาม

สังกัด

4. ค่าสถิติวิเคราะห์ One Way ANOVA F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงาน จำแนกตามขนาด และประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในกรณีพบความแตกต่างจะเปรียบเทียบกับวิธีการ LSD

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 487 ฉบับ เป็นข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดกระบี่ จำนวน 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 21.1 จังหวัดพังงา จำนวน 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 11.5 จังหวัดระนอง จำนวน 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตรัง จำนวน 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 25.5 และจังหวัดสตูล จำนวน 128 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 26.3

เพศชาย จำนวน 123 คน เพศหญิง จำนวน 364 คน

อายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 อายุ 30-40 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อายุ 41-50 ปี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9

วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ปริญญาตรี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 ปริญญาโท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6

ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 รองนายก อปท. จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ปลัด อปท. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 รองปลัด อปท. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ประธานกรรมการ ศพด. จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 หัวหน้า ศพด. จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 นักวิชาการศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 ครู จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 หัวหน้าสำนักปลัด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

หน่วยงานต้นสังกัด สังกัดเทศบาล จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 สังกัด อบต. จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2

ประเภทของ ศพด. อปท. จัดตั้งเอง จำนวน 162 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.3 ถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 211 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.3 ถ่ายโอนจากกรมการศาสนา จำนวน 81 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.6 ถ่ายโอนจาก สปช. จำนวน 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.1

ขนาดของ ศพด. ขนาดเล็ก (เด็กไม่เกิน 50 คน) จำนวน 184 คน ร้อยละ 36.6 ขนาดกลาง (เด็ก 50-80 คน) จำนวน 178 คน ร้อยละ 36.6 ขนาดใหญ่ (เด็กมากกว่า 80 คน) จำนวน 125 คน ร้อยละ 25.7

ประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 84 คน ร้อยละ 17.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 160 คน ร้อยละ 32.9 11-20 ปี จำนวน 174 คน ร้อยละ 35.7 21 ปีขึ้นไป จำนวน 69 คน ร้อยละ 14.2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

คุณลักษณะขององค์กร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์	3.89	.48	มาก
1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4.01	.57	มาก
1. ใช้ข้อมูลจากสภาพจริงเพื่อการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการกำหนดวิสัยทัศน์	4.05	0.68	มาก
2. แผนการปฏิบัติการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของทุกฝ่ายในองค์กร	3.98	0.68	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการของ ศพด.	4.12	0.70	มาก
4. ผู้บริหาร อปท. ต้นสังกัดมีการวางแผนกำหนดนโยบายหรือแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับภารกิจขององค์กร	4.01	0.72	มาก
1.2 การกำหนดกลยุทธ์	4.01	.57	มาก
1. การกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.97	0.75	มาก
2. ศพด. มีกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของคนในองค์กร	4.13	0.70	มาก
3. การพัฒนากลยุทธ์ในการแบ่งปันความรู้ทั่วทั้งองค์กรอย่างต่อเนื่อง	3.88	0.74	มาก
4. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ระดับหน่วยงาน	4.00	0.74	มาก
5. ท่านมีวิสัยทัศน์ส่วนตนในการปฏิบัติงาน	4.08	0.72	มาก
1.3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์	3.74	.55	มาก
1. การดำเนินงานกิจกรรมโครงการเป็นไปตามแผนปฏิบัติการขององค์กร	4.11	0.61	มาก
2. การทำงานของท่านมีความคล่องตัว ลำดับขั้นการบริหารน้อย	3.68	0.73	มาก
3. ท่านมีความสามารถในการสื่อสาร การร่วมมือปรายหรือเสนอแนะในการเรียนรู้	3.75	0.75	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีผลงานหรือกิจกรรมเด่นที่สามารถดึงดูดให้หน่วยงานอื่น ๆ มาศึกษาหรือดูงาน	3.31	0.95	ปานกลาง
5. การสร้างความเข้าใจร่วมถึงกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ข้อบังคับต่อการบริหารงานบุคคล ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน	3.84	0.72	มาก
6. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นระบบชัดเจน เช่น มีการกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพ (KPI) ของงานที่ปฏิบัติ	3.77	0.75	มาก
1.4 การควบคุมกลยุทธ์	3.87	.60	มาก
1. การกำหนดผู้รับผิดชอบและผู้ติดตามการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์องค์กร	3.91	0.70	มาก
2. การกำกับ ติดตามผล การนำแผนกลยุทธ์ ไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านการประชุมเพื่อทบทวนเป้าหมาย	3.88	0.70	มาก
3. การสื่อสารผลการดำเนินงานไปยังกลุ่มเป้าหมายทุกระดับที่เกี่ยวข้อง	3.75	0.73	มาก
4. การกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.94	0.70	มาก
5. การปรับแผนกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม	3.89	0.73	มาก
1.5 การประเมินกลยุทธ์	3.85	0.52	มาก
1. การติดตามการดำเนินงานระหว่างการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ	4.00	0.63	มาก
2. การประเมินผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมโครงการ	4.01	0.69	มาก
3. การส่งเสริมการวิเคราะห์ปัญหา แนวทางแก้ไข การถ่ายทอดประสบการณ์ความสำเร็จในการดำเนินงาน	3.76	0.72	มาก
4. การตรวจสอบแนวโน้มภายนอกองค์กร ด้วยการพิจารณาสิ่งที่คนอื่นทำอยู่ แนวการปฏิบัติที่เป็นเลิศขององค์กรอื่น ๆ หรือจากงานวิจัยต่าง ๆ	3.63	0.75	มาก

สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน มีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) โดยแยกตามองค์ประกอบการดำเนินงานในขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) การกำหนดกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) การปฏิบัติตามกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) การควบคุมกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) การประเมินกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

ตาราง 2 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในองค์กร

คุณลักษณะขององค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
2.1 การพัฒนาระบบการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในองค์กร	3.89	0.52	มาก
2.1.1 สร้างและสานวิสัยทัศน์องค์กร	3.94	0.58	มาก
1) วิสัยทัศน์เป็นข้อความที่แสดงถึงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.87	0.74	มาก
2) วิสัยทัศน์ขององค์กรมาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งผู้บริหารท้องถิ่น พนักงาน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.96	0.73	มาก
3) ผู้บริหารสนับสนุนวิสัยทัศน์และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อสามารถนำความรู้ที่นำมาพัฒนาในองค์กรได้	3.97	0.69	มาก
4) การร่วมเรียนรู้ การพัฒนา และร่วมการปฏิบัติงาน	4.00	0.66	มาก
5) ผู้บริหารสร้างและส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้พร้อม ๆ กับกระตุ้นให้มีการทดลอง และพิจารณาบทวนเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ	3.92	0.74	มาก
2.1.2 ระบบการเรียนรู้	3.90	.58	มาก
1) การสร้างระบบการถ่ายทอดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์จากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ครูและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.84	0.76	มาก
2) ผู้บริหารองค์กรมุ่งมั่นที่จะพัฒนาบุคลากร และให้อำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ การพัฒนาและการปฏิบัติงาน	4.02	0.70	มาก
3) การสนับสนุนให้พนักงานเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.01	0.71	มาก
4) การแสวงหาความรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การทำงานขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ	4.08	0.69	มาก
5) การนำระบบข้อมูลสารสนเทศบนฐานคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพมาอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ขององค์กร	3.91	0.76	มาก
6) ทุกคนสามารถเข้าถึงทางด่วนข้อมูลได้โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต	3.89	0.86	มาก
7) การนำโปรแกรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และการทำงาน	3.69	0.82	มาก
8) ท่านมีความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่นได้	3.78	0.82	มาก
2.1.3 การติดตามและการประเมินผลการทำงาน	3.82	0.59	มาก
1) ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการรับฟังผู้อื่น และให้ข้อมูลป้อนกลับ	3.97	0.69	มาก
2) การทบทวนเป้าหมายหรือปรับแผนการดำเนินงานในรอบปี	3.85	0.72	มาก
3) การสื่อสารโดยแจ้งผลการดำเนินงานไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.85	0.69	มาก
4) การตรวจสอบแนวโน้มภายนอกองค์กร ด้วยการพิจารณาสิ่งที่คนอื่นทำ	3.60	0.75	มาก

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในการพัฒนาองค์กรโดยเน้นการพัฒนาระบบการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในองค์กร พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) โดยมีองค์ประกอบของการสร้างและสานวิสัยทัศน์องค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ระบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) การติดตามและการประเมินผลการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 3 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร

คุณลักษณะขององค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
2.2 การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร	3.77	.55	มาก
2.2.1 การถ่ายทอดความรู้	3.83	.61	มาก
1) สร้างความเข้าใจร่วมในประเด็นต่าง ๆ เช่น เป้าหมายของ ศพด. ทิศทาง			
2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน ก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่	3.95	0.70	มาก
3) บรรยากาศที่สนับสนุนและตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้	3.80	0.80	มาก
4) การให้บริการทางวิชาการของ ศพด. เช่น แบ่งปันความรู้ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน และให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก เป็นแหล่งศึกษาของชุมชน	3.64	0.88	มาก
5) ท่านได้รับการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม และการทดลองอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.79	มาก
6) ท่านเป็นคนที่มีการแสวงหาความรู้ ปรับตัว เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.01	0.65	มาก
2.2.2 การจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้	3.58	.68	มาก
1) มีระบบการจัดเก็บข้อมูลภายในและภายนอกที่พนักงานเข้าสู่ระบบได้โดยง่าย	3.63	0.78	มาก
2) มีความสามารถนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน	3.66	0.77	มาก
3) การจัดทำโครงการสาธิต เพื่อทดสอบวิธีในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรม การเรียนรู้	3.39	0.91	ปานกลาง
4) การพัฒนาระบบและแฟ้มสะสมงาน	3.67	0.78	มาก
5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเผยแพร่องค์ความรู้ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การใช้บอร์ดประชาสัมพันธ์	3.58	0.87	มาก
2.2.3 การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร	3.68	.66	มาก
1) หัวหน้า ศพด. เป็นบุคคลหลักที่กระตุ้นให้คนในองค์กรเกิดการเรียนรู้ และปรับปรุง วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.71	มาก
2) ทุกฝ่ายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมรับฟังข้อเสนอแนะและมีการปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จากการให้คำแนะนำหรือการประชุม	4.04	0.67	มาก
3) การสร้างสังคมเครือข่ายการเรียนรู้ หรือการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เช่น เปิดเวทีเสวนา หรือพูดคุยกลุ่มวิชาชีพ เป็นต้น	3.55	0.88	มาก
4) การออกแบบวิธีการการแบ่งปันความรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ทั่วทั้งองค์กร เช่น การสร้างเว็บไซต์ในการเผยแพร่ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.36	0.96	ปานกลาง
5) การรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดในหน่วยงานมาใช้เป็น แนวทางการปฏิบัติงาน	3.54	0.86	มาก
2.2.4 การทำงานเป็นทีม	3.81	.57	มาก
1) ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ กล่าวคือ พิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับปัญหาหรือ สถานการณ์อย่างรอบคอบ และนำความรู้ใหม่ที่ได้มาประยุกต์ใช้	3.68	0.73	มาก
2) ความผิดพลาดของการทำงานเป็นสิ่งที่ยอมรับได้	3.92	0.72	มาก
3) การให้รางวัลแก่บุคคลหรือทีมที่มีการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้อื่นได้เรียนรู้	3.51	0.90	มาก
4) การกระจายอำนาจจากผู้บริหาร และมอบอำนาจตามสัดส่วนหน้าที่รับผิดชอบ	3.87	0.68	มาก
5) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และประชาชนร่วมคิดเห็นเพื่อการตัดสินใจ	3.92	0.75	มาก
6) มีความเป็นอิสระในการทำงาน และสามารถพัฒนาต่อยอดความคิดได้อย่างดี	3.97	0.69	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

คุณลักษณะขององค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
2.2.5 สร้างเครือข่ายการทำงาน	3.86	0.55	มาก
1) ผู้บริหารของ อบท. ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กร โดยการจัดฝึกอบรม หรือการศึกษาดูงาน	3.93	0.82	มาก
2) การดำเนินงาน ได้รับความร่วมมือจากฝ่าย/กองอื่น ๆ ของ อบท. มาร่วมสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	3.89	0.81	มาก
3) การแบ่งปันข้อมูลกับผู้ปกครอง คณะกรรมการ ศพด. และมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง คณะกรรมการ ศพด. เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน	4.08	0.70	มาก
4) มีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรอื่น ๆ หรือสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.87	0.82	มาก
5) การจัดกิจกรรมหรือการดำเนินงานของ ศพด. มีชุมชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมงาน โดยสมัครใจและสนับสนุนทั้งกำลัง งบประมาณ สิ่งของ	3.93	0.77	มาก
6) มีเครือข่ายในการเรียนรู้ทั้งจากชุมชน ผู้ปกครอง เอกชน องค์กรอื่น ๆ และหน่วยงานราชการอื่น ๆ	3.82	0.78	มาก
7) การจัดตั้งทีมปฏิบัติงานข้ามสายงาน เพื่อถ่ายโอนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน องค์กร แผนกและฝ่ายต่าง ๆ	3.44	0.88	ปานกลาง
8) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ของบุคลากรทุกรูปแบบ	3.91	0.74	มาก
รวม	3.84	0.49	มาก

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร ก็พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.77$) ประกอบด้วย การถ่ายทอดความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) การจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) การทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) สร้างเครือข่ายการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน

3.1 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งขนาดแบ่งเป็น ขนาดเล็ก (เด็กไม่เกิน 50 คน) ขนาดกลาง (เด็ก 50-80 คน) ขนาดใหญ่ (เด็กมากกว่า 80 คน) พบว่า

3.1.1 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามตัวแปรขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ($\text{sig} = 0.000$) โดยมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แตกต่างกันในระดับ .01 ($\text{sig} = 0.002$) การกำหนดกลยุทธ์ แตกต่างกันในระดับ .01 ($\text{sig} = 0.000$) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ แตกต่างกันในระดับ .01 ($\text{sig} = 0.000$) การประเมินกลยุทธ์ แตกต่างกันในระดับ .01 ($\text{sig} = 0.000$)

3.1.2 ระดับความคิดเห็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ($\text{sig} = .87$)

3.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามตัวแปรขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดเล็กมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดกลาง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดใหญ่ โดยมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ($\text{sig} = 0.000$) โดยมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 การพัฒนาการเรียนรู้ของคนในองค์กร ซึ่งประกอบด้วย การสร้างและสานวิสัยทัศน์องค์กร ระบบการเรียนรู้ การติดตามและการประเมินผลการทำงาน แตกต่างกันในระดับ .01 ($\text{sig} = 0.000$)

3.2.2 การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร ซึ่งประกอบด้วย การถ่ายทอดความรู้ การจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ การเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร การทำงานเป็นทีม สร้างเครือข่ายการทำงาน แตกต่างกันในระดับ .01 ($\text{sig} = 0.000$)

3.2.3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานทั้งสองแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามตัวแปรขนาดศูนย์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็กมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($\text{sig} = 0.000$) และ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลางไม่แตกต่างกันกับระดับความคิดเห็นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ ($\text{sig} = 0.504$)

3.3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามตัวแปรประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่งประเภท 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง 2) รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน 3) ถ่ายโอนจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า

3.3.1 ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และที่รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน ที่ระดับ 0.05 ($\text{sig} = 0.001$) และ พบว่า ระดับความคิดเห็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดตั้งเองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ถ่ายโอนจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่แตกต่างกัน และระดับความคิดเห็นระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจากกรมการศาสนา และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติไม่แตกต่างกัน

3.3.2 ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและที่รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน ที่ระดับ .05 ($\text{sig} = 0.001$) และที่รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน ที่ระดับ .05 ($\text{sig} = 0.000$)

3.3.3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานทั้งแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามตัวแปรประเภทศูนย์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($\text{sig} = 0.000$) และ พบว่าระดับความคิดเห็นต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งและที่รับถ่ายโอนจาก สปช. ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ($\text{sig} = 0.775$)

3.4 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามตัวแปรสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแยกเป็น 1) สังกัดเทศบาล 2) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน และการดำเนินงานด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่ามีการดำเนินงานในระดับมากทั้งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ การประเมินกลยุทธ์ มีการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะธิดา นาคเกษียร (2557, หน้า 185) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นกับการพัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ : กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก พบว่า ผู้บริหารเทศบาลเมืองมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ สนับสนุนงบประมาณ และกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ประกอบด้วย การร่วมคิด ร่วมวางแผน และการศึกษาของ ฉัตรกุล เอื้อพิพัฒนากุล (2559, หน้า 99) และสฤทธิ ฝิวอ่อน (2559, หน้า 68) ให้ความสำคัญด้านการวางแผนกลยุทธ์ หากแต่ยังพบว่าในการดำเนินงานตามกลยุทธ์นั้นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ซึ่งยังอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาการดำเนินงานให้มากยิ่งขึ้น เพราะการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการสำคัญซึ่งจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริรักษา นามมณี (2557, หน้า 115) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิภาพสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพบว่า เงื่อนไขความสำเร็จ ผู้บริหารท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า ด้านการพัฒนาการเรียนรู้สภาวะของการเป็นผู้นำในองค์กร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นบุคคลหลักในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กระตุ้นให้คนในองค์กรเกิดการเรียนรู้ และปรับปรุงวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอจากผลการศึกษาค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ของบุคลากรทุกรูปแบบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Marquardt (1996) ให้นิยามว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้คือองค์กรที่มีบรรยากาศในการเรียนรู้ของบุคลากรหรือกลุ่มคนเพื่อการสร้างสรรคพลังแห่งความรู้ก่อเกิดกระบวนการวิเคราะห์และสร้างความเข้าใจในความผิดพลาดและความสำเร็จ สร้างความตระหนักในการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาสถานะในการเรียนรู้ของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านของความสามารถในการสื่อสาร การร่วมมือกันหรือเสนอแนะในการเรียนรู้ขององค์กรค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็กและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูมีการแสวงหาความรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การทำงานขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับการศึกษาของ Muhammad Tariq (2019, p. 18) ที่พบว่า การแบ่งปันคือการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานของเขาช่วยให้พวกเขาทำสิ่งที่ดีขึ้นเร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากแต่ยังพบว่า สภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังขาดผลงาน หรือกิจกรรมเด่นที่สามารถดึงดูดให้หน่วยงานอื่น ๆ มาศึกษาหรือดูงานจากการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และการจัดทำโครงการสาธิต เพื่อทดสอบวิธีในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และการออกแบบวิธีการการแบ่งปันความรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ทั่วทั้งองค์กร เช่น การสร้างเว็บไซต์ในการเผยแพร่ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการจัดตั้งทีมปฏิบัติงานข้ามสายงาน เพื่อถ่ายโอนการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้แสดงให้เห็นได้ว่าการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเพิ่มการพัฒนาด้านนวัตกรรม ผลงานที่คิดค้นขึ้นใหม่ และการทำกิจกรรมในระหว่างหน่วยงาน องค์กรหรือการทำงานกับเครือข่ายให้มากยิ่งขึ้นจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรชนก เพียรคำ (2559, หน้า 3089) ซึ่งระบุว่าการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมุ่งเน้นการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบภาคีเครือข่าย หรือการทำงานกับองค์กรอื่น ๆ เช่น การเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในจังหวัดหรือต่างจังหวัด เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. จากการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งพบว่ายังมีความแตกต่างในสภาพการดำเนินงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดเล็กกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านของกระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดเล็กจำนวนเด็กไม่เกินห้าสิบคน จำนวนครู บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนไม่เกิน 3 คน จากสัดส่วนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอัตราส่วน 1 : 20 ส่งผลให้ผลการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากศูนย์ที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนผลการเปรียบเทียบด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาซึ่งพบว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง การกำหนดเป้าหมายและการดำเนินงานที่ชัดเจนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีการติดตามและการประเมินผลการทำงาน จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การสร้างนวัตกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรได้รับการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้และมีทักษะด้านการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่สาธารณะ

1.4 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการทำงานจะส่งเสริมศักยภาพของการจัดทำวิสัยทัศน์ นโยบายและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกระบวนการพัฒนาองค์กรพัฒนาบุคลากรด้วยแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะทำให้ทิศทางของการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ และให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

2.2 การศึกษาแนวทางพัฒนาครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2563). ระบบสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. เข้าถึงได้จาก <http://ccis.dla.go.th/public/DlaCcisInfo.do?jsessionid=00B2EB5726AB30705EE88DC632B2074A>. 1 ตุลาคม 2561.
- ฉัตรกุล อี้อัพพัฒนากุล. (2559). การจัดการคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษายุคใหม่. *วารสารบริหารการศึกษา มศว.*, 13(24), 99-106.
- เฉลิม ศรีผดุง และสมพร สมผดุง. (2548). เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 1-8. เข้าถึงได้จาก https://digitallib.stou.ac.th/bitstream/handle/6625047444/265/stou33442t1_8.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 15 ธันวาคม 2561.
- บุษกร สุขแสนและคณะ. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 3(1), 27-46.
- ปิยะธิดา นาคเกษียร. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นกับการพัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ : กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 32(2), 181-189.
- ศศิธร ชันติธรากร จงกล คำมี และกฤษฎา บุตรปาละ. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดเลย. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศิริณนา นามมณี, อนุศักดิ์ เกตุสิริ และจินฉัตร ปะโคทัง. (2557). รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิภาพ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 9(2), 114-126.
- สฤทธิ ฝิวอ่อน. (2559). รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 17(1), 68-78.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2548). ระบบการบริหารจัดการองค์กรตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: เพลิน สตุติโอ.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทยของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- สุดา เชิดเกียรติกุล. (2555). การพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการศึกษาลดข้อผิดพลาดสำหรับผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. เข้าถึงได้จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/37546>. 2 กุมภาพันธ์ 2562.
- อรชนก เพียรคำ. (2559). การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าดอกไม้ จังหวัดมหาสารคาม. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”
- Robert V.Krejcie and Eayle W.Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Michael J.Marquardt. มปป. การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้. แปลจาก Building the learning Organization. โดย บดินทร์ วิจารณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: ธนาเพลส.
- Muhammad Tariq. (2019). *Knowledge Sharing Behavior and Human Resource Management Department of Computer Science*, Minhaj University Lahore, Punjab, Pakistan (Online) Vol.9, No.10, 2019. <https://iiste.org/Journals/index.php/IKM/article/view/50247/51915>. 15 January 2019.